

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 118/2010-94

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. apríla 2012 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Ladislava Orosza a Jána Lubyho v konaní o sťažnostiach L., T., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžp 5/2009 a jeho rozsudkom z 11. júna 2009, v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sžp 27/2009 a jeho rozsudkom z 2. júna 2009, v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sžp 36/2009 a jeho rozsudkom z 2. júna 2009, v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžp 14/2009 a jeho rozsudkom z 27. augusta 2009 a v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžp 4/2009 a jeho rozsudkom zo 17. septembra 2009, za účasti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo L. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžp 5/2009 a jeho rozsudkom z 11. júna 2009, v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sžp 27/2009 a jeho rozsudkom z 2. júna 2009, v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sžp 36/2009 a jeho rozsudkom z 2. júna 2009, v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžp 14/2009 a jeho rozsudkom z 27. augusta 2009 a v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžp 4/2009 a jeho rozsudkom zo 17. septembra 2009 p o r u š e n é b o l i .

2. Rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sžp 5/2009 z 11. júna 2009, sp. zn. 5 Sžp 27/2009 z 2. júna 2009, sp. zn. 5 Sžp 36/2009 z 2. júna 2009, sp. zn. 3 Sžp 14/2009 z 27. augusta 2009 a sp. zn. 3 Sžp 4/2009 zo 17. septembra 2009 z r u š u j e a veci mu v r a c i a na ďalšie konania.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je p o v i n n ý uhradiť L. trovy konania v sume 761,12 € (slovom sedemstošesťdesiatjeden eur a dvanásť centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. I. R., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. septembra 2009 doručená sťažnosť L., T. (ďalej aj „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžp 5/2009 a jeho rozsudkom z 11. júna 2009; sťažnosť bola pôvodne vedená pod sp. zn. Rvp 1684/09.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa domáhal priznania postavenia účastníka konania vo veci žiadosti Poľovníckeho združenia J. o povolenie výnimky z podmienok ochrany chráneného živočícha – medveďa hnedého. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, odbor ochrany prírody (ďalej len „ministerstvo“), rozhodnutím sp. zn. 3379/2008-2.1/KD z 22. apríla 2008 sťažovateľovi nepriznalo postavenie účastníka konania vo veci. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ rozklad, o ktorom rozhodol minister životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „minister“) rozhodnutím sp. zn. 85/2008-rozkl. z 26. júna 2008 tak, že rozklad sťažovateľa zamietol a potvrdil napadnuté rozhodnutie ministerstva.

Sťažovateľ podal proti označenému rozhodnutiu ministra žalobu Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), ktorou sa domáhal zrušenia tohto rozhodnutia, ako aj označeného rozhodnutia ministerstva ako správneho orgánu prvého stupňa a vrátenia veci na ďalšie konanie. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 3 S 165/2008 z 13. januára 2009 žalobu zamietol. Proti tomuto rozsudku sa sťažovateľ v zákonnej lehote odvolal. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 3 Sžp 5/2009 z 11. júna 2009 potvrdil rozsudok krajského súdu a sťažovateľovi nepriznal právo na náhradu trov konania.

Podľa názoru sťažovateľa rozsudkom sp. zn. 3 Sžp 5/2009 z 11. júna 2009, ako aj postupom, ktorý mu predchádzal, najvyšší súd porušil jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu, že v tejto veci postupoval a rozhodol zásadne odlišne ako v inej druhovo identickej veci.

2. Ústavnému súdu bola 30. septembra 2009 doručená ďalšia sťažnosť sťažovateľa, zastúpeného tiež advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sžp 27/2009 a jeho rozsudkom z 2. júna 2009. Sťažnosti bola po doručení ústavnému súdu pôvodne pridelená sp. zn. Rvp 1724/09.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa domáhal priznania postavenia účastníka konania vo veci žiadosti S., o povolenie výnimky z podmienok ochrany chráneného živočícha – medveďa hnedého. Ministerstvo rozhodnutím sp. zn. 3487/2008-2.1/KD z 22. apríla 2008 sťažovateľovi nepriznalo postavenie účastníka konania vo veci. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ rozklad, o ktorom rozhodol minister rozhodnutím sp. zn. 97/2008-rozkl. z 26. júna 2008 tak, že rozklad sťažovateľa zamietol a potvrdil napadnuté rozhodnutie ministerstva.

Sťažovateľ podal proti označenému rozhodnutiu ministra žalobu krajskému súdu, ktorou sa domáhal zrušenia tohto rozhodnutia, ako aj označeného rozhodnutia ministerstva ako správneho orgánu prvého stupňa a vrátenia veci na ďalšie konanie. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 2 S 177/2008 z 10. decembra 2008 žalobu zamietol. Proti tomuto rozsudku sa sťažovateľ v zákonnej lehote odvolal. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 5 Sžp 27/2009 z 2. júna 2009 potvrdil rozsudok krajského súdu a sťažovateľovi nepriznal právo na náhradu trov konania.

Podľa názoru sťažovateľa rozsudkom sp. zn. 5 Sžp 27/2009 z 2. júna 2009, ako aj postupom, ktorý mu predchádzal, porušil najvyšší súd jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu, že v tejto veci postupoval a rozhodol zásadne odlišne ako v inej druhovo identickej veci.

3. Ústavnému súdu bola 30. septembra 2009 doručená aj ďalšia sťažnosť sťažovateľa, zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sžp 36/2009 a jeho rozsudkom z 2. júna 2009. Sťažnosti bola po doručení ústavnému súdu pôvodne pridelená sp. zn. Rvp 1730/09.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa domáhal priznania postavenia účastníka konania vo veci žiadosti Poľovníckeho združenia Ž. o povolenie výnimky z podmienok ochrany chráneného živočícha – medveďa hnedého. Ministerstvo rozhodnutím sp. zn.

3469/2008-2.1/KD z 21. apríla 2008 sťažovateľovi nepriznalo postavenie účastníka konania vo veci. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ rozklad, o ktorom rozhodol minister rozhodnutím sp. zn. 56/2008-rozkl. z 26. júna 2008 tak, že rozklad sťažovateľa zamietol a potvrdil napadnuté rozhodnutie ministerstva.

Sťažovateľ podal proti označenému rozhodnutiu ministra žalobu krajskému súdu, ktorou sa domáhal zrušenia tohto rozhodnutia, ako aj označeného rozhodnutia ministerstva ako správneho orgánu prvého stupňa a vrátenia veci na ďalšie konanie. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 2 S 164/2008 zo 14. januára 2009 žalobu zamietol. Proti tomuto rozsudku sa sťažovateľ v zákonnej lehote odvolal. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 5 Sžp 36/2009 z 2. júna 2009 potvrdil rozsudok krajského súdu a sťažovateľovi nepriznal právo na náhradu trov konania.

Podľa názoru sťažovateľa rozsudkom sp. zn. 5 Sžp 36/2009 z 2. júna 2009, ako aj postupom, ktorý mu predchádzal, porušil najvyšší súd jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu, že v tejto veci postupoval a rozhodol zásadne odlišne ako v inej druhovo identickej veci.

4. Ústavnému súdu bola 15. októbra 2009 doručená aj ďalšia sťažnosť sťažovateľa, zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžp 14/2009 a jeho rozsudkom z 27. augusta 2009. Sťažnosti bola po doručení ústavnému súdu pôvodne pridelená sp. zn. Rvp 1830/09.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa domáhal priznania postavenia účastníka konania vo veci žiadosti Poľovníckeho združenia Č. o povolenie výnimky z podmienok ochrany chráneného živočícha – medveďa hnedého. Ministerstvo rozhodnutím sp. zn. 3536/2008-2.1/KD z 22. apríla 2008 sťažovateľovi nepriznalo postavenie účastníka konania vo veci. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ rozklad, o ktorom rozhodol minister

rozhodnutím sp. zn. 41/2008-rozkl. z 26. júna 2008 tak, že rozklad sťažovateľa zamietol a potvrdil napadnuté rozhodnutie ministerstva.

Sťažovateľ podal proti označenému rozhodnutiu ministra žalobu krajskému súdu, ktorou sa domáhal zrušenia tohto rozhodnutia, ako aj označeného rozhodnutia ministerstva ako správneho orgánu prvého stupňa a vrátenia veci na ďalšie konanie. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 2 S 161/2008 zo 14. januára 2009 žalobu zamietol. Proti tomuto rozsudku sa sťažovateľ v zákonnej lehote odvolal. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 3 Sžp 14/2009 z 27. augusta 2009 potvrdil rozsudok krajského súdu a sťažovateľovi nepriznal právo na náhradu trov konania.

Podľa názoru sťažovateľa rozsudkom sp. zn. 3 Sžp 14/2009 z 27. augusta 2009, ako aj postupom, ktorý mu predchádzal, porušil najvyšší súd jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu, že v tejto veci postupoval a rozhodol zásadne odlišne ako v inej druhovo identickej veci.

5. Ústavnému súdu bola 9. decembra 2009 napokon doručená sťažnosť sťažovateľa, zastúpeného aj v tomto prípade advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžp 4/2009 a jeho rozsudkom zo 17. septembra 2009. Sťažnosti bola po doručení ústavnému súdu pôvodne pridelená sp. zn. Rvp 2191/09.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa domáhal priznania postavenia účastníka konania vo veci *„vydania súhlasu na aplikáciu chemických látok a hnojív pri lesohospodárskej činnosti podľa § 14 ods. 2 písm. c/ zákona v území s tretím stupňom ochrany na území Národného parku Nízke Tatry a Muránska planina, v JPRL patriacich do LUC T., Č., P., Z. a B.“*. Obvodný úrad životného prostredia v B., útvar štátnej správy ochrany prírody a krajiny, rozhodnutím sp. zn. OPaK A2008/00762 Koj, Ev. č.: 12/rozh-i/08 z 3. apríla 2008 sťažovateľovi nepriznal postavenie účastníka konania v predmetnej veci. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský úrad

životného prostredia v B., odbor starostlivosti o životné prostredie (ďalej len „krajský úrad“), rozhodnutím sp. zn. 2008/00811-Ko z 5. júna 2008 tak, že odvolanie sťažovateľa zamietol a potvrdil napadnuté prvostupňové rozhodnutie.

Sťažovateľ podal proti označenému rozhodnutiu krajského úradu žalobu Krajskému súdu v Banskej Bystrici, ktorou sa domáhal zrušenia tohto rozhodnutia, ako aj označeného rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa a vrátenia veci na ďalšie konanie. Krajský súd v Banskej Bystrici zrušil rozsudkom č. k. 23 S 115/2008-59 z 15. októbra 2008 rozhodnutie krajského úradu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Proti tomuto rozsudku sa krajský úrad v zákonnej lehote odvolal. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 3 Sžp 4/2009 zo 17. septembra 2009 zmenil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici tak, že žalobu proti rozhodnutiu krajského úradu zamietol a sťažovateľovi nepriznal právo na náhradu trov konania.

Podľa názoru sťažovateľa rozsudkom sp. zn. 3 Sžp 4/2009 zo 17. septembra 2009, ako aj postupom, ktorý mu predchádzal, porušil najvyšší súd jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu, že v tejto veci postupoval a rozhodol zásadne odlišne ako v inej druhovo identickej veci.

Na podporu názoru, že postupom najvyššieho súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 3 Sžp 5/2009 a jeho rozsudkom z 11. júna 2009, sp. zn. 5 Sžp 27/2009 a sp. zn. 5 Sžp 36/2009 a jeho rozsudkami z 2. júna 2009, sp. zn. 3 Sžp 14/2009 a jeho rozsudkom z 27. augusta 2009 a sp. zn. 3 Sžp 4/2009 a jeho rozsudkom zo 17. septembra 2009 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sťažovateľ vo všetkých už uvedených sťažnostiach argumentuje identicky, keď popri poukazoch na ustálenú judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa princípu právnej istoty v odôvodneniach týchto sťažností zhodne uvádza najmä toto:

«Dňa 29. 6. 2009 bolo právnej zástupkyňi sťažovateľa doručené uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v právnej veci druhovo totožnej s právnou vecou, v ktorej vydaný rozsudok Najvyššieho súdu je predmetom tejto sťažnosti. Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Sžp 41/2009 zo dňa 22. 6. 2009 prerušilo konanie o odvolaní

žalobcu (sťažovateľa) proti rozhodnutiu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 S 166/2008-74 zo dňa 20. 1. 2009, ktorým tento súd zamietol žalobu žalobcu (sťažovateľa), ktorým sa domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného - Ministerstva životného prostredia, ktorým žalovaný rozhodol o nepriznaní postavenia účastníka správneho konania žalobcovi -sťažovateľovi v konaní vedenom podľa zákona o ochrane prírody a krajiny.

Najvyšší súd SR predložil citovaným rozhodnutím vec Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na rozhodnutie o predbežných otázkach...

Z uvedeného vyplýva, že Najvyšší súd SR postupoval vo veci, ktorá je predmetom tejto sťažnosti, zásadne odlišne ako v inej druhovo identickej veci. Z rozhodnutia o predložení veci Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev zo dňa 20. 1. 2009 vyplýva, že Najvyšší súd SR postupoval podľa článku 234 poslednej vety (Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, pozn.), teda že otázku týkajúcu sa výkladu komunitárneho práva musel predložiť Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev, keďže proti jeho rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok (v tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na výraz „bol nútený konať“ v odôvodnení citovaného rozhodnutia o prerušení konania). V tejto súvislosti sťažovateľ dáva za pravdu Najvyššiemu súdu SR o jeho povinnosti predložiť vec Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev vzhľadom na to, že proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR nie je prípustný opravný prostriedok podľa OSP a Ústavný súd SR nie je druhou opravnou inštanciou v konaní správneho súdnictva.»

V sťažnostiach pôvodne vedených pod sp. zn. Rvp 1684/09, sp. zn. Rvp 1724/09, sp. zn. Rvp 1730/09 a sp. zn. Rvp 1830/09 sťažovateľ ďalej zhodne uvádza:

„Pokiaľ ide o odôvodnenie odlišného postupu Najvyššieho súdu SR, tak ako na to poukazuje v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, ktorá má byť zdôvodnená údajným naznačovaním komunitárneho rozmeru posudzovanej veci v neskorších odvolaniach sťažovateľa, táto skutočnosť je v rozpore s obsahom odvolaní sťažovateľa vo veci sp. zn. 5 Sžp 6/2009 a 5 Sžp 41/2009. Sťažovateľ predkladá v prílohe tohto podania tak odvolanie a podanie, ktorým bolo odvolanie doplnené vo veci, ktorá je predmetom tohto konania, tak odvolanie a podanie, ktorým bolo doplnené vo veci 5 Sžp 41/2009. Z obsahu týchto podaní sťažovateľa je zrejmé, že tieto sú s výnimkou spisových značiek a dátumov identické. Postup sťažovateľa v odvolacom konaní teda nebol dôvodom na zásadne odlišný postup

Najvyššieho súdu SR v dvoch druhovo identických konaniach, v ktorých je sťažovateľ účastníkom konania. Postup Najvyššieho súdu SR, ktorý predchádzal vydaniu rozhodnutia napadnutého touto sťažnosťou a vydanie tohto rozhodnutia je v rozpore s článkom, teda s právom sťažovateľa zakotvenom v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ktoré zaručuje každému konať pred súdom zákonom stanoveným spôsobom, ak Najvyšší súd SR sa cítil byť viazaný povinnosťou predložiť vo veci 5 Sžp Súdnemu dvoru Európskych spoločností, potom ak takýmto spôsobom nepostupoval aj vo veci, ktorá je predmetom tohto konania, nepostupoval zákonným spôsobom, tak ako mu to ukladá čl. 2 ods. 2 ústavy SR v spojení s čl. 234 zmluvy o založení Európskeho spoločenstva.“

V sťažnosti dosiaľ vedenej pod sp. zn. Rvp 2191/09 (a vo zvyšných označených konaniach podaním doručeným 9. decembra 2009) sťažovateľ doplnil:

„Zároveň sťažovateľ poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Sžp 24/09 zo dňa 5. 11. 2009, ktoré bolo právnej zástupkyňi sťažovateľa doručené dňa 7. 12. 2009, z ktorého vyplýva, že najvyšší súd v identických 25 konaniach vedených vo veci účasti sťažovateľa v správnych konaniach podľa Zákona o ochrane prírody a krajiny, spojil tieto veci na spoločné konanie, ktoré sa bude viesť na Najvyššom súde SR pod sp. zn. 3 Sžp 24/09 a toto konanie prerušil poukazujúc na skutočnosť, že požiadal Súdny dvor Európskych spoločností o rozhodnutie o predbežnej otázke.

Z uvedeného je teda zrejmá oprávnenosť tvrdenia sťažovateľa, že pokiaľ najvyšší súd bol postavený pred otázku týkajúcu sa výkladu komunitárneho práva, pričom proti jeho rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok, bolo jeho povinnosťou prerušiť konanie a predložiť vec Súdnemu dvoru európskych spoločností.“

Na základe tejto argumentácie sťažovateľ žiada, aby ústavný súd uznesením prijal jeho sťažnosti (vedené pôvodne pod sp. zn. Rvp 1684/09, sp. zn. Rvp 1724/09, sp. zn. Rvp 1730/09, sp. zn. Rvp 1830/09 a sp. zn. Rvp 2191/09) na ďalšie konanie a vo veci samej v náleze vyslovil, že postupom najvyššieho súdu v označených konaniach, ako aj jeho rozsudkami v týchto konaniach došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zrušil tieto rozsudky, vrátil najvyššiemu súdu tieto veci na ďalšie konanie a zakázal mu pokračovať v porušovaní jeho práv.

Sťažovateľ vo všetkých uvedených konaniach žiada tiež úhradu trov konania pred ústavným súdom.

Sťažnosti pôvodne vedené ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1684/09, sp. zn. Rvp 1724/09, sp. zn. Rvp 1730/09, sp. zn. Rvp 1830/09 a sp. zn. Rvp 2191/09 boli uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 118/2010-14 z 11. marca 2010 prijaté na ďalšie konanie a spojené na spoločné konanie ďalej vedené pod sp. zn. IV. ÚS 118/2010, pričom toto konanie bolo zároveň prerušené podľa § 109 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) v spojení s § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vzhľadom na skutočnosť, že Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) na základe uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžp 41/2009 z 22. júna 2009, ktorým bol predložený návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa čl. 234 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (ďalej len „Zmluva o ES“; v súčasnosti čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, pozn.), riešil v konaní vedenom pod č. C-240/09 otázku, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie ústavného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 118/2010.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že najvyšší súd konanie vedené pod sp. zn. 5 Sžp 41/2009 prerušil svojím uznesením z 22. júna 2009 a uplatnením svojej právomoci podľa čl. 234 Zmluvy o ES predložil Súdnemu dvoru tieto predbežné otázky:

«1. Je možné článku 9 Aarhurského dohovoru, a to najmä odseku 3, s prihliadnutím na hlavný cieľ sledovaný touto medzinárodnou zmluvou, tzn. že naruša klasickú koncepciu aktívnej legitímácie tým, že priznáva postavenie účastníka konania aj verejnosti, resp. zainteresovanej verejnosti, priznať bezprostredný účinok („self-executing effect“) medzinárodnej zmluvy za situácie, keď Európska únia po tom, ako dňa 17. 02. 2005 pristúpila k tejto medzinárodnej zmluve, nevydala do dnešného dňa komunitárny predpis vykonávajúci uvedenú zmluvu pre podmienky komunitárneho práva?

2. Je možné článku 9 Aarhurského dohovoru, a to najmä jeho odseku 3, potom, čo sa stal súčasťou komunitárneho práva priznať účinok priamej aplikovateľnosti alebo priameho účinku komunitárneho práva v zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdneho dvora?

3. Ak je odpoveď na otázku 1 alebo 2 kladná, potom je možné vykladať čl. 9 ods. 3 Aarhurského dohovoru s prihliadnutím na hlavný cieľ sledovaný touto medzinárodnou zmluvou, že pod pojem „úkony orgánu verejnej správy“ je nutné zahrnúť aj úkon spočívajúci vo vydaní rozhodnutia, tzn. že možnosť prístupu verejnosti k súdnemu konaniu v sebe zahŕňa aj právo napadnúť samotné rozhodnutie správneho orgánu, ktorého nezákonnosť spočíva v dopade na životné prostredie?»

Súdny dvor v predmetnej veci vyhlásil rozsudok č. C-240/09 8. marca 2011, v ktorom konštatoval, že na najvyššom súdom predložené prejudiciálne otázky týkajúce sa sféry práva EÚ „je potrebné odpovedať na prvú a druhú položenú otázku tak, že článok 9 ods. 3 Aarhurského dohovoru nemá priamy účinok v práve Únie. Prináleží však vnútroštátnemu súdu, aby poskytol taký výklad procesného práva týkajúceho sa podmienok, ktoré je potrebné splniť na podanie správneho opravného prostriedku alebo žaloby, ktorý bude v čo najväčšej možnej miere v súlade tak s cieľmi článku 9 ods. 3 tohto dohovoru, ako aj s cieľom účinnej súdnej ochrany práv poskytovaných právom Únie, aby mohla organizácia na ochranu životného prostredia, akou je zoskupenie V., napadnúť na súde rozhodnutie prijaté v rámci správneho konania, ktoré by mohlo byť v rozopre s právom Únie v oblasti životného prostredia.“. V nadväznosti na vyhlásenie označeného rozsudku v zmysle § 111 ods. 2 OSP v spojení s § 31a zákona o ústavnom súde odpadla prekážka, pre ktorú ústavný súd konanie vedené pod sp. zn. IV. ÚS 118/2010 prerušil, a preto v ňom pokračoval, čo korešpondovalo aj s návrhom sťažovateľa na pokračovanie v konaní z 15. marca 2011.

V nadväznosti na citované ústavný súd považoval za potrebné poukázať na tú časť rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžp 41/2009 z 12. apríla 2011, v ktorej najvyšší súd prihliadol na právne závery uvedené v rozsudku Súdneho dvora č. C-240/09 z 8. marca 2011 (konanie vedené pod sp. zn. 5 Sžp 41/2009 bolo z dôvodu obrátenia sa najvyššieho súdu s predbežnou otázkou prerušené).

«Ako posledný, avšak nemenej významný právny prameň Najvyšší súd uvádza rozsudok Súdneho dvora Európskej únie č. C-240/09 zo dňa 08. marca 2011, ktorý je

v zmysle čl. 7 ústavy a čl. 4 Zmluvy o Európskej únii významným zdrojom poznania komunitárneho práva pre orgány členského štátu.

Podľa článku 7 ods. 2 veta prvá a druhá ústavy Slovenskej republiky Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.

Podľa článku 4 ods. 3 [pôvodne čl. 10] Zmluvy o Európskej únii podľa zásady lojálnej spolupráce sa Únia a členské štáty vzájomne rešpektujú a vzájomne si pomáhajú pri vykonávaní úloh, ktoré vyplývajú zo zmlúv.

Členské štáty prijímú všetky opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy, aby zabezpečili plnenie záväzkov vyplývajúcich zo zmlúv alebo z aktov inštitúcií Únie.

Členské štáty pomáhajú Únii pri plnení jej úloh a neprijímú žiadne opatrenie, ktoré by mohlo ohroziť dosiahnutie cieľov Únie.

Ako už bolo hore uvedené, Súdny dvor Európskej únie pri skúmaní obsahu položených predbežných otázok sa predovšetkým zaoberal možnosťou účinku „self-executing“ ustanovenia čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru, pričom vyslovil úvodný názor o jeho podmienenosti v tom (bod 45), že „práva stanovené v uvedenom článku 9 ods. 3 majú „členovia verejnosti“ len ak „sú splnené podmienky uvedené v[o] vnútroštátnom práve, ak sú nejaké“, znamená to, že toto ustanovenie je podriadené z hľadiska jeho výkonu alebo jeho účinkov tomu, že dôjde k vydaniu neskoršieho aktu“.

Ďalej však Súdny dvor svoj názor doplnil o myšlienku (bod 47), že „v prípade neexistencie právnej úpravy Únie v danej oblasti prináleží právnemu poriadku každého členského štátu upraviť procesné podmienky žalôb určených na zabezpečenie ochrany práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, v predmetnom prípade zo smernice o biotopoch, pričom členské štáty nesú v každom prípade zodpovednosť za zabezpečenie účinnej ochrany týchto práv (pozri najmä rozsudok z 15. apríla 2008, Impact, C-268/06, Zb. S. 1-2483, body 44 a 45).“

Súčasne Súdny dvor v svojich predchádzajúcich názoroch pokračoval tak (bod 49), že „Nemožno si preto predstaviť, že by bez toho, aby sa narušila účinná ochrana práva Únie v oblasti životného prostredia, bol možný taký výklad ustanovení článku 9 ods. 3

Aarhurského dohovoru, ktorý by spôsobil praktickú nemožnosť alebo veľkú obtiažnosť výkonu práv zverených právom Únie.“

Až na základe takto sformulovaných právnych záverov vyslovil Súdny dvor svoju odpoveď (bod 51): „Prináleží preto vnútroštátnemu súdu, aby poskytol taký výklad procesného práva týkajúceho sa podmienok, ktoré je potrebné splniť na podanie správneho opravného prostriedku alebo žaloby, ktorý v čo najväčšej možnej miere zohľadní ciele článku 9 ods. 3 Aarhurského dohovoru, ako aj cieľ účinnej súdnej ochrany práv poskytovaných právom Únie, aby mohla organizácia na ochranu životného prostredia, akou je Z. V., napadnúť na súde rozhodnutie prijaté v rámci správneho konania, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom Únie v oblasti životného prostredia (pozri v tomto zmysle rozsudky z 13. marca 2007, Unibet, C-432/05, Zb. s. I-2271, bod 44, a Impact, už citovaný, bod 54).“

Pre Najvyšší súd je nepochybné, že ciele Aarhurského dohovoru sú predovšetkým definované v jeho preambule (kde, podľa Najvyššieho súdu, sú z hľadiska prejednávanej veci najvýznamnejšie myšlienky vyjadrené v 5., 6., 7., 8., 10. a 17 odseku) a ďalej v článku 1 Aarhurského dohovoru s podnadpisom rubriky „Cieľ“.

Podľa preambule

5. zdôrazňujúc potrebu chrániť, zachovávať a zlepšovať stav životného prostredia a zabezpečovať trvalo udržateľný a z hľadiska životného prostredia bezproblémový rozvoj,

6. uznávajúc, že zodpovedajúca starostlivosť o životné prostredie je nevyhnutná na dosiahnutie blahobytu ľudstva a zabezpečenie základných ľudských práv vrátane práva na život ako taký,

7. uznávajúc tiež, že každý človek má právo na život v životnom prostredí, ktoré je primerané na zachovanie jeho zdravia a dosiahnutie blahobytu, a súčasne je povinnosťou každého, jednotlivu aj spoločne s inými, chrániť a zlepšovať životné prostredie v prospech súčasných i budúcich generácií,

8. uznávajúc, že zlepšený prístup k informáciám a účasť verejnosti na rozhodovacom procese v otázkach životného prostredia posilňujú kvalitu a následné uplatňovanie rozhodnutí, prispievajú k environmentálnemu povedomiu obyvateľstva, dávajú verejnosti možnosť vyjadriť svoje záujmy a umožňujú orgánom verejnej moci náležite tieto záujmy zohľadniť,

10. s cieľom podporiť zodpovednosť a transparentnosť rozhodovania a posilniť verejnú podporu rozhodnutí týkajúcich sa životného prostredia,

17. zohľadňujúc to, že pre verejnosť vrátane organizácií musia byť prístupné účinné súdne mechanizmy tak, aby boli chránené ich zákonné záujmy a dodržiavané právne normy.

Podľa článku 1 Aarhurského dohovoru každá Strana zaručí práva na prístup k informáciám, účasť verejnosti na rozhodovacom procese a prístup k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia v súlade s ustanoveniami tohto dohovoru s cieľom prispieť k ochrane práva každého človeka, príslušníka tejto i budúcich generácií, žiť v životnom prostredí, ktoré je primerané pre zachovanie jeho zdravia a dosiahnutie blahobytu.

Je nepochybné, že cieľom týchto ustanovení Aarhurského dohovoru, hoci sú formulované všeobecne, je umožniť zabezpečiť účinnú ochranu životného prostredia. Aj toto vyzdvihol Súdny dvor v citovanom rozsudku (bod 46). Na tomto mieste Najvyšší súd preto vyzdvihuje všeobecný imperatív Aarhurského dohovoru obsiahnutý v 17. recitáli: pre verejnosť vrátane organizácií musia byť prístupné účinné súdne mechanizmy tak, aby boli chránené ich zákonné záujmy a dodržiavané právne normy, nepochybne nasmerovaný k zmluvným štátom.

Na vnútroštátnej úrovni právo na priaznivé životné prostredie a ochrana životného prostredia patrí v zmysle systematiky Druhej hlavy ústavy do skupiny základných práv a slobôd.

Podľa článku 44 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky má každý právo na priaznivé životné prostredie.

Podľa článku 44 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky každý je povinný chrániť a zveľaďovať životné prostredie [a kultúrne dedičstvo].

Podľa článku 44 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky podrobnosti o právach a povinnostiach podľa odsekov 1 až 4 ustanoví zákon.

Podľa článku 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Najvyšší súd vychádzal pri výklade rozsahu a obsahu hore uvedeného práva na priaznivé životné prostredie najmä zo samotného pojmu životné prostredie a nutnosti jeho ochrany pri využití nasledujúcich všeobecných úvah.

Pokiaľ hovoríme o životnom prostredí, potom máme na mysli všetko, čo na Zemi obklopuje a najmä po stránke biologickej stability ovplyvňuje prirodzené podmienky života človeka spolu s existenciou rozmanitých druhov organizmov. Je nepochybné, že predovšetkým pod pojmom životné prostredie je nutné mať na pamäti jeho zložkovú definíciu (§ 2 zák. č. 17/1992 Zb.), tzn. že zložkami životného prostredia sú najmä ovzdušie, voda, horniny, pôda, organizmy. Samotný citovaný zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí bol zákonodarcom prijatý pri zdôraznení práva na priaznivé životné prostredie ako jedného zo základných práv človeka.

Avšak, ak hovoríme o životnom prostredí, nehovoríme o podmienkach, ktoré robia život jednotlivca alebo spoločnosti znesiteľnejším, lepším alebo technicky komfortnejším, ale hovoríme o neopakovateľnom a nenahraditeľnom stave, bez ktorého by život jednotlivca nebol možný takmer alebo vôbec.

Potom na právo na priaznivé životné prostredie nie je možné nazerať ako na typické subjektívne právo jednotlivca, ktorého sa môže človek v rámci svojej právnej subjektivity dovoľávať a na jeho základe si niečo, tzn. samotné životné prostredie nárokovať, prisvojovať alebo požadovať. Vzhľadom na bezprostrednú odozvu dopadu negatívnych ľudských činností na životné prostredie ako celok, ktoré neakceptuje ani štátnu suverenitu, ani hranice štátov ani normatívne zákazy a príkazy - je to trvalé benefícium, resp. trvalý kolektívny záujem, ktorý, najmä vo vzťahu k občanom v zmysle právno-filozofickej teórie spoločenskej zmluvy z konca 18. storočia priamo zaťažuje štát - v prenesenom zmysle obdobne ako právo na život bez vojnového nebezpečenstva alebo životu nebezpečných chorôb, a ktoré musí existovať bez toho, aby jednotliviec chcel, mohol alebo s jeho existenciou spojenú vôľu právne prejavil mal,

- lebo bez jeho existencie už svoju vôľu neprejaví,

- lebo bez jeho existencie nie je možné blahobyť ľudstva dosiahnuť vôbec a zabezpečenie základných ľudských práv vrátane ústavou garantovaného práva na život je nemysliteľné.

Vzhľadom na prirodzenú vzájomnú závislosť človeka a ostatných organizmov nachádzajúcich sa v prírode, a to najmä v krajine, a s uvedomením si povinnosť vyvažovať právo človeka pretvárať prírodu v súlade s princípom trvalo udržateľného rozvoja, Najvyšší súd nemôže prehliadnuť základné smerovanie Z. jednotlivcov združených za účelom naplnenia svojho základného práva na priaznivé životné prostredie. Tým, že toto právo žalobca dal za základ existencie svojho združenia a v tomto konaní od neho odvodzuje svoje postavenie účastníka, naplnil žalobca podľa Najvyššieho súdu záver vyslovený v hore citovanom ústavnom náleze č. k. II. ÚS 197/2010-52.

Za tohto stavu by potom v prejednávanej veci bolo v rozpore s ústavným imperatívom „každý je povinný chrániť a zveľaďovať životné prostredie“ (článok 44 ods. 2 ústavy) brániť hore uvedenému združeniu v ich výslovne prejavenej snahe, aby prostredníctvom legálne dostupných mechanizmov vnútroštátnej právnej ochrany, medzi ktoré nepochybne patrí aj súdny prieskum rozhodnutí správnych orgánov týkajúcich sa životného prostredia, naplňovalo svoj cieľ.

Je nepochybné, že komunitárne právo prostredníctvom smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, s. 7; Mimoriadne vydanie 15/002, s. 102) ukladá v súvislosti so záujmami Spoločenstva na ochrane životného prostredia veľké množstvo povinností členským štátom. Najmä článok 16 ods. 1 uvedenej smernice o biotopoch stanovuje: „Za predpokladu, že neexistuje uspokojivá alternatíva a výnimka nespôsobuje zhoršenie stavu ochrany populácie príslušného druhu na území jeho prirodzeného výskytu, členské štáty môžu udeliť výnimku zo systému prísnej ochrany živočíšnych druhov uvedených v prílohe IV písm. a), tzn. najmä zo zákazu všetkých foriem úmyselného odchyťavania alebo usmrcovania týchto druhov vo voľnej prírode.“

Je nepochybné, že vzhľadom aj na niektoré ďalšie medzinárodno-právne dokumenty (Dohovor o hodnotení vplyvu na životné prostredie presahujúce štátne hranice z 25. februára 1991 - oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 162/2000 Z. z.) ako aj na niektoré právne akty Európskej únie (najmä Smernica Rady z 27. júna 1985 o posudzovaní vplyvov niektorých verejných alebo súkromných projektov na životné prostredie /č. 85/357/EHS/) sa pri procesoch posudzovania vplyvov zámerov stavieb (činností) na životné prostredie verejnosťou realizuje základné právo na informácie

o životnom prostredí, a preto je nutné pri zobrať do úvahy aj to, že zmyslom tohto základného práva jednotlivca je znášať spoluzodpovednosť za zachovanie priaznivého stupňa životného prostredia a tiež sa spolupodieľať sa na kontrole krokov, ktoré tento stav životného prostredia nielen v súčasnosti ale aj v budúcnosti môžu reálne ovplyvniť.

Bez ohľadu na to, že žalobca bol až do 30. novembra 2007 v zmysle § 82 ods. 3 zák. č. 543/2002 Z. z. týmto osobitným zákonom uznaný v zmysle 4. definície za účastníka správneho konania a že toto postavenie stratil od 01. 12. 2007 na základe zákona č. 454/2007 Z. z., Najvyšší súd vzhľadom na hore uvedené vnútroštátne a medzinárodné právne pramene uvádza, že procesné predpisy o účastníctve je nutné v prejednávanej veci vykladať s prihliadnutím na dosiahnutie cieľa sledovaného právom na priaznivé životné prostredie.

Je tiež jednoznačné, že žalobca nespĺňa podmienky 1. definície účastníka, ktorým je v prejednávanej veci osoba podávajúca žiadosť o povolenie výnimky z podmienok ochrany chráneného živočícha (tzn. P. P.).

Je tiež jednoznačné, že ustanovenie čl. 9 Aarhurského dohovoru (najmä ods. 2 a 3) neobsahuje jednoznačne koncipované základné právo ani slobodu, ktoré by bolo orgánmi verejnej moci priamo aplikovateľné v zmysle medzinárodnoprávnej teórie „self-executing“.

Avšak hore analyzované medzinárodnoprávne záväzky Slovenskej republiky týkajúce sa ústavou akceptovaného zabezpečenia práva verejnosti na životné prostredie majú v konečnom dôsledku ten dopad, že narúšajú klasickú koncepciu aktívnej legitímácie jednotlivcov v konaní pred správnymi orgánmi tým, že priznávajú postavenie účastníka konania aj verejnosti, resp. v niektorých prípadoch iba verejnosti zainteresovanej na ochrane životného prostredia.

Podľa čl. 9 ods. 3 Aarhurského dohovoru platí, že navyše bez toho, aby boli dotknuté procesy preskúmania uvedené v odsekoch 1 a 2, každá Strana zabezpečí, ak sú splnené podmienky uvedené v jej vnútroštátnom práve, ak sú nejaké, aby členovia verejnosti mali prístup k správne alebo súdne konaniu umožňujúcemu napadnutie úkonov a opomenutí súkromných osôb a orgánov verejnej moci, ktoré sú v rozpore s jej vnútroštátnym právom v oblasti životného prostredia.

Vzhľadom na hore uvedené závery je potom celkom logické konštatovanie, že Slovenská republika okrem iného prevzala na seba medzinárodný záväzok zabezpečiť

v zmysle čl. 9 ods. 3 Aarhurského dohovoru prístup verejnosti k správnym a súdnym konaniam, a pokiaľ zákonodarná alebo výkonná moc nevykonala príslušné normotvorné (všeobecne záväzné) kroky k vytvoreniu vhodných podmienok na implementáciu tohto subjektívneho práva jednotlivca v slovenskom právnom poriadku, potom súdna moc na základe ústavného kritéria prednosti komunitárneho práva (čl. 7 ods. 2 ústavy) a zásady lojálnej spolupráce (čl. 4 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii) a rešpektovania princípu právneho štátu (čl. 1 ods. 1 ústavy) musí v prípade jednotlivca dovolávajúceho sa v konkrétne prejednávanvej veci na právo prístupu verejnosti k správnym a súdnym konaniam toto právo mu v individuálnej veci priznať.

Uvedená myšlienka zabezpečenia procesného prístupu verejnosti ku konaniam a ich nezastupiteľnej úlohy ako už bolo skôr uvedené, je už zdôraznená v 7. a 8. recitálu preambule k Aarhurského dohovoru, kde je jednoznačne uvedené, že každá zmluvná strana (tzn. aj Slovenská republika v zmysle svojho záväzku ako signatára zmluvy):

7. uznávajúc tiež, že každý človek má právo na život v životnom prostredí, ktoré je primerané na zachovanie jeho zdravia a dosiahnutie blahobytu, a súčasne je povinnosťou každého, jednotlivo aj spoločne s inými, chrániť a zlepšovať životné prostredie v prospech súčasných i budúcich generácií,

8. s ohľadom na to, že na zabezpečenie tohto práva a na splnenie tejto povinnosti občania musia mať prístup k informáciám, musia mať právo podieľať sa na rozhodovacom procese a musia mať prístup k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia a v tomto smere, uznávajúc, že občania môžu potrebovať pomoc pri vykonávaní svojich práv.

Preto v procese transpozície tohto práva do slovenského právneho poriadku nie je možné sa uspokojiť iba s odkazom na existujúce nepriame formy právnej ochrany (napríklad procesné podania na Prokuratúru Slovenskej republiky alebo Verejného ochrancu práv), ktoré síce môžu smerovať aj k vyvolaniu súdneho konania (napríklad žaloba prokurátora v prípade nevyhoveniu jeho protestu), ale je nutné v konaní podľa zák. č. 543/2002 Z. z. aplikačne uprednostniť cieľ sledovaný článkom 9 ods. 3 Aarhurského dohovoru pred úpravou procesného postavenia žalobcu ako združenia s právnou subjektivitou obsiahnutého v § 82 ods. 3 zák. č. 543/2002 Z. z., ktorá sa na základe hore prijatých záverov javí ako nedostatočná.

Potom iba takýmto výkladom procesného práva týkajúceho sa podmienok, ktoré je potrebné splniť na podanie správnej žaloby, sa v čo najväčšej možnej miere zohľadnia ciele článku 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru, ako aj cieľ účinnej súdnej ochrany práv poskytovaných komunitárnym právom za účelom, aby organizácia na ochranu životného prostredia, akou je nepochybne žalobca, mohla v súdnom prieskume napadnúť rozhodnutie prijaté v rámci správneho konania, ktoré by mohlo byť v rozpore s komunitárnym právom v oblasti životného prostredia.

Najvyšší súd si je vedomý tej skutočnosti, že vyslovením uvedeného záveru došlo k judikatúrnemu posunu v jeho ustálenej súdnej praxi (najmä predchádzajúce rozsudky Najvyššieho súdu vydané v rovnakých veciach pod sp. zn. 5 Sžp 6/2009 až 5 Sžp 40/2009), ale tento posun ospravedlňuje nutnosť zobrať na vedomie záväzky súvisiace, resp. vyvolané pristúpením Slovenskej republiky k Aarhurskému dohovoru s platnosťou od 05. 03. 2006 v spojení s rozsudkom Súdného dvora Európskej únie č. C-240/09 zo dňa 08. marca 2011.»

Ústavný súd na základe uvedených skutočností vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa a predsedu najvyššieho súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu najvyššieho súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnostiam. Právna zástupkyňa sťažovateľa a predseda najvyššieho súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Predsedníčka správneho kolégia najvyššieho súdu sa k sťažnosti vyjadrila v prípise č. k. KP 4/2010-54 z 3. januára 2012, v ktorom poukázala na pripojené vyjadrenie predsedu senátu najvyššieho súdu JUDr. I. R. z 11. novembra 2011 a vyjadrenie predsedu senátu JUDr. Ing. M. G., PhD. JUDr. I. R. vo svojom vyjadrení poukazuje na to, že v «označených veciach pred najvyšším súdom bola spornou procesná otázka, či žalobca... môže mať procesné práva v rozsahu účastníka správneho konania... Tohto procesného postavenia sa žalobca domáhal na základe tvrdeného priameho účinku Aarhuského dohovoru,... keď dikcia zákona č. 543/2002 Z. z., v znení účinnom do 30. 04. 2010, mu priznávala iba postavenie zúčastnenej osoby. ...

Senát 3S v rámci svojej rozhodovacej činnosti vychádzal z rovnakého predpokladu, že Aarhurský dohovor nemá priamy účinok, napr. rozsudky 3 Sžp 7/2009 zo dňa 11. 6. 2009

a 3 Sžp 13/2009. Keďže účasť žalobcu mohla vyplývať iba z priameho účinku Aarhuského dohovoru senát nezistil existenciu právneho predpisu, resp. akéhokoľvek prameňa práva na základe ktorého by sťažovateľovi mohol priznať postavenie účastníka konania nad rámec dikcie ustanovenia § 82 ods. 3 zák. č. zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, v znení účinnom do 30. 04. 2010. Ak najvyšší súd v tom čase by bol sťažovateľovi vyhovel a priznal mu účasť v konaní nad rámec zákona, rozhodnutie súdu by bolo možné považovať za svojvoľné a arbitrárne. I na najvyšší súd sa vzťahuje ustanovenie čl. 2 ods. 2 Ústavy podľa ktorého „štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon“. Správnosť tohto postupu najvyššieho súdu bola potvrdená i uzneseniami Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 389/09-13 zo dňa 09. 12. 2009,... sp. zn. III. ÚS 359/09-13 zo dňa 25. 11. 2009,... III. ÚS 341/09-14 zo dňa 10. 11. 2009.

Súdny dvor Európskej únie rozsudkom C-240/09 [L.] zo dňa 08. 03. 2011 rozhodol, že „Článok 9 ods. 3 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia schváleného v mene Európskeho spoločenstva rozhodnutím Rady 2005/370/ES zo 17. februára 2005 nemá priamy účinok v práve Únie. Prináleží však vnútroštátnemu súdu, aby poskytol taký výklad procesného práva týkajúceho sa podmienok, ktoré je potrebné splniť na podanie správneho opravného prostriedku alebo žaloby, ktorý bude v čo najväčšej možnej miere v súlade tak s cieľmi článku 9 ods. 3 tohto dohovoru, ako aj s cieľom účinnej súdnej ochrany práv poskytovaných právom Únie, aby mohla organizácia na ochranu životného prostredia, akou je L., napadnúť na súde rozhodnutie prijaté v rámci správneho konania, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom Únie v oblasti životného prostredia“.

Najvyšší súd má pochybnosti o tom, či sťažovateľ rozsudok Súdneho dvora C-240/09 správne interpretuje. Podľa názoru najvyššieho súdu Súdny dvor výklad ohľadne práva Európskej únie (čl. 9 ods.3 Aarhuského dohovoru) uskutočnil iba v prvej vete, kde jednoznačne stanovil, že nemá priamy účinok v práve Únie. V druhej vete Súdny dvor neuskutočnil výklad únieového práva, ale odporučil vnútroštátnemu súdu, aby sám zväžil (použitý pojem „prináleží vnútroštátnemu súdu“) možnosť výkladu procesných predpisov vnútroštátneho práva. Podľa názoru najvyššieho súdu, druhá veta rozsudku Súdneho dvora, vzhľadom na to, že ide o výklad vnútroštátneho práva môže mať účinky iba ex nunc.

Najvyšší súd v právoplatne neskončených veciach vnútroštátne právo týmto spôsobom vyložil. ...

Súdny dvor Európskej únie uviedol v prvej vete výklad čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru z akého vychádzal i najvyšší súd, t. j. že Aarhuský dohovor nemá priamy účinok. Vzhľadom na to sa najvyšší súd domnieva, že z rozsudku Súdneho dvora EU C-240/09 nemožno bez ďalšieho vyvodit', že by najvyšší súd v označených veciach nepoložením predbežnej otázky porušil čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Sťažovateľ v označených konaniach pred najvyšším súdom položenie predbežnej otázky nežiadal. Súdny dvor v druhej vete svojho rozsudku jednoznačne uviedol, že ide o výklad vnútroštátnych procesných predpisov a nie o výklad práva Únie (t. j. čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru).

Podanie prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru na výklad vnútroštátneho práva je neprijateľné. Najvyšší súd poukazuje na dokument Súdneho dvora „Informácie o podávaní návrhov na začatie prejudiciálnych konaní vnútroštátnymi súdmi (2009/C 297/01) čl. I bod 1.

Vzhľadom na to, že išlo o výklad vnútroštátneho práva, ktorého správnosť bola potvrdená rozhodnutiami Ústavného súdu sp.zn. III. ÚS 341/09, III. ÚS 359/09, III. ÚS 389/09, najvyšší súd má za to, že nepredložením predbežnej otázky základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu neporušil.».

Vo svojom vyjadrení ďalej poukázal na rozdielnu judikatúru ústavného súdu, pričom uviedol:

„Z dôvodu rozdielnych rozhodnutí III. ÚS 341/09, III. ÚS 359/09, III. ÚS 389/09 na jednej strane a IV. ÚS 108/2010 na druhej strane Najvyšší súd SR navrhuje posúdenie možnosti prejednať vec v pléne Ústavného súdu.“

JUDr. Ing. M. G., PhD., vo svojom vyjadrení poukazuje na to, že «žalobca nevzniesol v žalobných bodoch argumenty, a to ani náznakom, smerujúce k porušeniu jeho komunitárnych práv...

Za týchto okolností nemôže súhlasiť Najvyšší súd s argumentáciou žalobcu o porušení povinnosti Najvyššieho súdu, ktorú si osvojil aj Ústavný súd. Zo znenia pôvodného článku 234 ods. 3 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva:

„Pokiaľ uvedená otázka vyvstane pred súdom členského štátu, ktorého rozhodnutie nie je možné napadnúť opravnými prostriedkami podľa vnútroštátneho práva, je tento súd povinný obrátiť sa na Európsky súdny dvor.“

za tejto situácia nevyplynulo, že by táto otázka (otázky) vyvstali počas uvedeného súdneho prieskumu, ale Najvyšší súd využil svoje oprávnenia vnútroštátneho súdu v zmysle vtedajšieho článku 10 Zmluvy o Európskej únii (princíp lojality Slovenskej republiky ako členského štátu vrátane orgánov jej súdnej moci) predložiť svoje pochybnosti o komunitárnom práve v obligatórnej forme predbežných otázok na preskúmanie kompetentnému európskemu súdu.».

Z uvedeného vyplýva, že aj názory jednotlivých senátov najvyššieho súdu sa rôznia (nie sú zhodné).

Právna zástupkyňa sťažovateľa v liste zo 17. januára 2012 na výzvu ústavného súdu zaujala stanovisko k vyjadreniu predsedu senátu najvyššieho súdu. V predmetnom vyjadrení poukázala na obsahovú rozdielnosť vyjadrenia najvyššieho súdu v tejto veci a v iných skutkovo podobných veciach, pričom cituje vyjadrenie najvyššieho súdu vo veci vedenej pred ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 129/2010, v ktorom najvyšší súd vysvetľuje posun vo svojej rozhodovacej činnosti na základe záverov odvodených z rozsudku Súdného dvora č. C-240/09 z 8. marca 2011. V ďalšej časti svojho vyjadrenia právna zástupkyňa uviedla:

„Najvyšší súd SR rozhodnutím sp. zn. 5Sžp 41/2009 zo dňa 12. 4. 2011, v ktorom implikoval závery rozsudku Súdného dvora Európskej únie vo veci C-240/09 zo dňa 8. 3. 2011, a ktorý sa stal základom rozhodovacej praxe tak Najvyššieho súdu vo všetkých jeho ďalších druhovo identických konaniach o žalobách sťažovateľa, ako aj bezvýnimčne všetkých krajských súdov v Slovenskej republike rozhodujúcich o druhovo identických žalobách sťažovateľa rozhodol tak, že vyložil vnútroštátne právo takým spôsobom, že výsledkom jeho interpretácie vnútroštátneho práva bol záver, že sťažovateľ má v konaniach podľa Zákona o ochrane prírody a krajiny postavenie účastníka konania. Táto rozhodovacia prax viedla v konečnom dôsledku k zmene postupu orgánov ochrany a krajiny, ktoré v dôsledku takejto rozhodovacej činnosti začali v druhej polovici roka 2011

konat' so sťažovateľom ako s účastníkom konania vo veciach podľa Zákona o ochrane prírody a krajiny.

Nakoniec, rozsudok Najvyššieho súdu SR 5Sžp/41/2009 je v dôvodovej správe zákona č. 408/2011 Z. z., ktorým sa zmenil s účinnosťou od 1. 12. 2011 Zákon o ochrane prírody a krajiny uvedený ako základný argument na to, aby tento zákon opäť upravil postavenie mimovládnych organizácií zaoberajúcich sa ochrany prírody ako postavenie účastníka konania.

Pokiaľ Najvyšší súd SR vo vyjadreniach, ktoré podal v súdnej veci neakceptuje dôvody sťažnosti, o ktorej koná Ústavný sud, nie je sťažovateľovi pochopiteľné, akým spôsobom Najvyšší súd SR odôvodňuje svoj postup. Ak totiž Najvyšší súd SR nepovažuje rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie pre svoje rozhodovanie o žalobách sťažovateľa za nevýznamné, potom nie je zrejmé z akého dôvodu sa vo veci sp. zn. 5Sžp/41/2009 obrátil na Súdny dvor Európskej únie. Najvyšší súd SR nevyvetlil ani zvrat vo svojej rozhodovacej činnosti v konaniach o žalobách sťažovateľa. Je nesporné, že právny stav pred vynesením rozsudku Súdu Európskej únie, pokiaľ ide o vnútroštátne právo a po jeho vynesení, sa nijakým spôsobom nezmenil.

Sťažovateľ sa v sťažnostiach, ktoré sú predmetom tohto konania domáhal vyslovenia porušenia svojho práva označeného v sťažnosti dôvodiac tým, že najvyšší súd v rozsudkoch, proti ktorým sťažnosti smerujú porušil namietané práva sťažovateľa a to tým, že napriek tomu, že zásadnou právnou otázkou v predmetných veciach bol výklad čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru.

Ako vyplýva aj z vyjadrenia najvyššieho súdu Aarhuský dohovor je prameňom práva v Slovenskej republike z dvoch dôvodov. Stranou dohovoru je tak Slovenská republika ako aj Európska únia. Aarhuský dohovor sa tým, že sa jednou z jeho zmluvných strán stala Európska únia (v predmetnom čase Európske - spoločenstvo) stal súčasťou komunitárneho práva. Z tohto dôvodu bol najvyšší súd povinný uvažovať o výklade čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru nie len so zreteľom na vnútroštátnu právnú úpravu, ale aj so zreteľom na Aarhuský dohovor, ako normu komunitárneho práva.

Ako vyplýva zo samotného vyjadrenia najvyššieho súdu vo veci II. ÚS 129/2010 otázka výkladu čl. 9 ods. 3 bola predmetom širokej diskusie a neumožňovala jednoznačný

záver tak, ako ho prijal najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach napadnutých touto sťažnosťou.

Aj v čase rozhodovania najvyššieho súdu bolo povinnosťou súdu v súlade s čl. 234 Zmluvy o Európskom spoločenstve (teraz čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie) predložiť vec na posúdenie Európskemu súdnemu dvoru (teraz Súdny dvor Európskej únie). Nakoniec najvyšší súd v oboch sťažovateľovi predložených stanoviskách poukazuje práve na túto povinnosť.

Určiť pochybnosti o dôvodnosti sťažovateľovej sťažnosti by bolo možné pripustiť len vtedy ak by Súdny dvor Európskej únie vyslovil, že nemá právomoc v predmetných otázkach vydať nálezh. Takáto situácia však nenastala. Ako na to poukazuje aj najvyšší súd, Súdny dvor Európskej únie vo svojom rozsudku tak skonštatoval a odôvodnil, že je v jeho právomoci vydať rozsudok v predmetnej veci ako aj posúdenie veci samotnej. Vzhľadom na to, že najvyšší súd sa v svojich vyjadreniach pomerne široko zaoberá obsahom tohto rozsudku sťažovateľ poukazuje na tieto vyjadrenia.

Podľa názoru sťažovateľa pre posúdenie dôvodnosti sťažnosti sťažovateľa je podstatné, že aj v konaniach, v ktorých najvyšší súd vydal rozsudky napadnuté sťažnosťami, o ktorých sa vedie toto konanie pred ústavným súdom sa riešili druhovo identické otázky a to otázka postavenia občianskych združení, ktorých predmetom činnosti je ochrana prírody v konaniach podľa Zákona o ochrane prírody. Pokiaľ najvyšší súd poznamenáva, že sa sťažovateľ nedomáhal použitia Smernice o biotopoch pri posudzovaní jeho žalôb, v tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na to, že táto. bola do práva Slovenskej republiky transponovaná Zákonom o ochrane prírody a nebolo potrebné osobitne poukazovať na túto skutočnosť.

Ako vyplýva z vyjadrenia najvyššieho súdu vo veci II. ÚS 129/2010, jeho senátu 5 S, ktoré bolo sťažovateľovi doručené, sťažovateľ nemá inú možnosť a ani v čase podania sťažnosti nemal, ako sa domôcť zrušenia právoplatných rozhodnutí najvyššieho súdu ako podaním sťažnosti na ústavný súd. So zreteľom na vyjadrenie najvyššieho súdu, senátu 3 S sťažovateľ opätovne poukazuje na to, že predmetom ústavnej sťažnosti je taký postup najvyššieho súdu, ktorý rozhodujúc o použití Aarhuského dohovoru, ktorý je aj prameňom komunitárneho práva, neobrátil sa na Európsky súdny dvor, napriek tomu, že samotný

najvyšší súd v uznesení 5 Sžp 41/2009 zo dňa 22. 6. 2009 vyslovil presvedčenie, že požiadať Európsky súdny dvor o vydanie predbežného nálezu bol povinný.

So zreteľom na vyššie uvedené navrhujem v mene sťažovateľa, aby Ústavný súd jeho sťažnostiam vyhovel a priznal mu náhradu trov konania.“

Právna zástupkyňa sťažovateľa netrvala na verejnom ústnom pojednávaní. Najvyšší súd sa ku konaniu verejného pojednávania jednoznačne nevyjadril, a preto ústavný súd nariadil verejné ústne pojednávanie na 12. apríl 2012.

Po oznámení najvyššieho súdu, že netrvá na verejnom ústnom pojednávaní, ústavný súd termín verejného pojednávania zrušil a vo veci ďalej konal na neverejnom zasadnutí, keďže dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z týchto dôvodov ústavný súd pri posudzovaní sťažovateľových vecí prihliadal aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) týkajúcu sa porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru v dôsledku rozpornej rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu.

Podľa čl. 47 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie [ďalej len „charta“; (Právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces)] každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom. Podľa čl. 51 ods. 1 charty ustanovenia tejto charty sú pri dodržaní zásady subsidiarity určené pre inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie, a tiež pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie. V dôsledku toho rešpektujú práva, dodržiavajú zásady a podporujú ich uplatňovanie v súlade so svojimi príslušnými právomocami a pri zachovaní obmedzení právomocí Únie, ktoré boli na ňu prenesené zmluvami.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že konanie vedené najvyšším súdom pod sp. zn. 5 Sžp 41/2009 (teda konanie, v ktorom najvyšší súd Súdnemu dvoru položil prejudiciálnu otázku, pozn.) a konania vedené najvyšším súdom pod sp. zn. 3 Sžp 5/2009, sp. zn. 5 Sžp 27/2009, sp. zn. 5 Sžp 36/2009, sp. zn. 3 Sžp 14/2009 a sp. zn. 3 Sžp 4/2009, t. j. konania, o ktorých ústavnosti ústavný súd rozhoduje v tomto konaní, sú z vecného hľadiska a zásadných právnych otázok, ku ktorým treba zaujať stanovisko, v zásade totožné; týkajú sa právneho postavenia sťažovateľa (ako občianskeho združenia zameraného na ochranu životného prostredia, pozn.) v správnych konaniach, ktorých predmetom bolo rozhodovanie o povolení výnimky z podmienok ochrany chránených živočíchov, resp. o povolení výnimky a vydanie súhlasu na aplikáciu chemických látok a hnojív na chránenom území.

Z obsahu sťažností (reprodukovaných rámcovo v časti I tohto nálezu) vyplýva, že ich podstatou je námietka sťažovateľa proti „odlišnému“ postupu najvyššieho súdu v obsahovo identických konaniach v súvislosti s (ne)uplatnením jeho oprávnenia predložiť návrh

na začatie konania o prejudiciálnej otázke Súdnemu dvoru podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ (pôvodne podľa čl. 234 Zmluvy o ES).

Podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ Súdny dvor má „právomoc vydať predbežný nález o otázkach, ktoré sa týkajú:

- a) výkladu zmlúv;
- b) platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov, alebo úradov alebo agentúr únie;
- c) výkladu štatútov orgánov zriadených aktom Rady, ak to tak tieto štatúty stanovia.

Ak sa takáto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom a tento súdny orgán usúdi, že rozhodnutie o nej je nevyhnutné pre vydanie jeho rozhodnutia, môže sa obrátiť na Súdny dvor, aby o nej rozhodol.

Ak sa takáto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je tento súdny orgán povinný obrátiť sa na Súdny dvor.“.

V súvislosti s ústavným rámcom rozhodovania ústavného súdu v tejto veci je potrebné zdôrazniť, že ústavný súd pri rozhodovaní o tom, či boli porušené základné práva sťažovateľa v konaní pred najvyšším súdom, musel vziať do úvahy, oproti stavu konania v čase, keď bola podaná sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, aj rozsudok Súdného dvora č. C-240/09 z 8. marca 2011. Tento rozsudok je pre ústavný súd záväzným výkladom práva Únie majúci určujúci význam pri vymedzovaní obsahu základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces aj v konaní o sťažnostiach.

Výklad a aplikácia práva všeobecnými súdmi musí byť v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu v rozpore s jeho podstatou a zmyslom (pozri IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04).

Súčasťou základného práva na súdnu ochranu je aj právo účastníka konania, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorá má základ

v právnom poriadku Slovenskej republiky vrátane medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná a ktoré sú súčasťou jej právneho poriadku (m. m. IV. ÚS 77/02).

V súlade s judikatúrou ústavného súdu účastník konania má právo na to, aby každý spor alebo iná právna vec sa pred vnútroštátnym súdom rozhodovala na základe správneho a adekvátneho právneho základu. Súčasťou takého právneho základu však po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie je aj výklad komunitárneho práva (podľa v súčasnosti platnej terminológie „práva EÚ“, pozn.) podľa čl. 234 Zmluvy o ES (v súčasnosti čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ, pozn.) v konaní o prejudiciálnej otázke. V takom prípade tvorí výklad práva EÚ obsiahnutý v rozsudku Súdneho dvora súčasťou právneho základu rozhodovania vo veci samej (m. m. IV. ÚS 206/08).

Predmetom preskúmania zo strany ústavného súdu už boli sťažnosti, v ktorých sťažovatelia namietali porušenie ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, príp. základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v súvislosti s nepredložením prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru zo strany všeobecného súdu (pozri II. ÚS 90/05, IV. ÚS 206/08, III. ÚS 151/07). V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že v označených veciach sťažovatelia vystupovali v postavení účastníkov konaní pred všeobecnými súdmi, v ktorých sa „dožadovali“ predloženia prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru. Predmetom sťažností v tomto konaní pred ústavným súdom je sťažovateľom namietaná rozdielna rozhodovacia činnosť najvyššieho súdu týkajúca sa procesného postupu v súvislosti s (ne)predložením prejudiciálnej otázky vo vecne a právne (v zásade) identických konaniach, v ktorých sa však sťažovateľ sám predloženia prejudiciálnej otázky „nedožadoval“. V konečnom dôsledku však podľa názoru ústavného súdu [vychádzajúc z v judikatúre ústavného súdu všeobecne akceptovanej zásady *iura novit curia* (m. m. II. ÚS 244/09), podľa ktorej súd nielen pozná právo, ale si je zároveň vedomý účinkov, ktoré právo v podobe, v akej ho súd aplikuje, vyvoláva vo vzťahu k procesnoprávnemu alebo hmotnoprávnemu postaveniu nositeľa práva na súdnu ochranu] táto skutočnosť nemá pre spochybnenie povinnosti všeobecného súdu predložiť

prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru za splnenia ostatných podmienok významnejšiu právnu relevanciu.

Ústavný súd ďalej poukazuje na to, že ak vnútroštátny súd nepredloží prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru v konkrétnej veci, kde to bola jeho povinnosť (nielen možnosť tak urobiť), potom to môže za istých okolností zakladať zodpovednosť členského štátu za porušenie komunitárneho práva (práva EÚ) postupom a rozhodovaním vnútroštátneho súdu (pozri napríklad rozsudok z 30. septembra 2003 vo veci Köbler proti Rakúskej republike č. C-224/01).

V zmysle už uvedenej judikatúry je preto nevyhnutné, aby sa ústavný súd zameril na posúdenie skutočnosti, či vnútroštátny súd (v okolnostiach prípadu najvyšší súd, pozn.) bol povinný prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru predložiť a či bol výklad práva EÚ uskutočnený Súdnym dvorom na základe predložených prejudiciálnych otázok v konečnom dôsledku nevyhnutný pre rozhodnutie vo veci samej.

Účelom a podstatou konania o prejudiciálnej otázke je podľa stabilizovanej judikatúry Súdneho dvora spolupráca vnútroštátneho súdu so Súdnym dvorom pri výklade práva EÚ. Konanie podľa čl. 234 Zmluvy o ES je založené na delbe úloh medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom. Je vecou len vnútroštátneho súdu, pred ktorým začal spor a ktorý nesie zodpovednosť za súdne rozhodnutie, posúdiť so zreteľom na konkrétne okolnosti veci nevyhnutnosť rozsudku o prejudiciálnej otázke pre vydanie rozsudku vo veci samej, ako aj relevantnosť otázok, ktoré položí Súdnemu dvoru. V dôsledku toho je Súdny dvor v zásade povinný rozhodnúť, pokiaľ sa položené otázky týkajú výkladu práva EÚ (napríklad rozsudok z 11. júla 2006 - Chacón Navas č. C 13/05, bod 32 a tam citovaná judikatúra).

Povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru podľa čl. 234 Zmluvy o ES (resp. čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ) platí len pre taký vnútroštátny súd, ktorý je súdom poslednej inštancie v konkrétnom spore alebo v inej právnej veci, t. j. súdom, proti ktorého rozhodnutiu nemožno podať žiaden opravný prostriedok.

Ak taký súd, ktorý je súdom, proti ktorého rozhodnutiu už niet žiadneho opravného prostriedku, nepredloží prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru, hoci tak urobiť mal, otvára sa otázka ústavnosti jeho postupu so zreteľom na čl. 46 ods. 1 a 4 a čl. 48 ods. 1 ústavy, pričom treba pripomenúť aj jeho povinnosť podľa § 1 v spojení s § 109 ods. 1 písm. c) OSP zabezpečiť spravodlivú ochranu práv a oprávnených záujmov účastníkov konania (m. m. IV. ÚS 206/08).

Všeobecný súd, proti rozhodnutiu ktorého nie je prípustný opravný prostriedok, je súdom, ktorý, ak sú splnené predpoklady na predloženie prejudiciálnej otázky, nemá inú možnosť, ako predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru. V okolnostiach sťažovateľom namietaných prípadov ide o oblasť správneho súdnictva, v rámci ktorého najvyšší súd rozhoduje v súlade s V. časťou Občianskeho súdneho poriadku ako súd odvolací, v ktorom preskúmava rozsudok krajského súdu, ktorý rozhodoval v prvom stupni o žalobe o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu (v daných prípadoch ministerstva, pozn.). Vzhľadom na ustálenú judikatúru ústavného súdu o neprípustnosti dovolania v správnom súdnictve (porovnaj napr. II. ÚS 65/2010) je nepochybné, že v okolnostiach namietaných prípadov rozhodnutia najvyššieho súdu sú (boli) rozhodnutiami všeobecného súdu, proti ktorým nie sú prípustné opravné prostriedky.

Povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku nevzniká v každom prípade. Súdny, ktoré sú z dôvodu svojho postavenia vo vnútroštátnom súdnom systéme povinné predkladať prejudiciálne otázky, sa môžu tejto povinnosti vyhnúť za splnenia niektorého alebo viacerých nasledujúcich predpokladov:

a) ak odpoveď na prejudiciálnu otázku by nemala žiadny význam pre vytvorenie právneho základu na rozhodnutie vo veci samej,

b) ak ide o otázku, ktorá bola v skutkovo a právne podobnom prípade vyriešená Súdnym dvorom, alebo o právnu otázku, ktorá sa vyriešila v judikatúre Súdného dvora bez zreteľa na to, v akých konaniach bola predložená (princíp „*acte éclairé*“),

c) ak je výklad práva Spoločenstva alebo Únie taký jasný, že nevznikajú žiadne rozumné pochybnosti o výsledku (princíp „*acte clair*“).

Právny význam rozsudkov Súdneho dvora

Ústavný súd považuje za potrebné predtým, než odôvodní výrok tohto nálezu, zdôrazniť právny význam rozsudkov Súdneho dvora v konaní o prejudiciálnej otázke podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ.

Súdny dvor rozhodol, že rozsudok o výklade vyhlásený v prejudiciálnom konaní má za cieľ vyriešiť právne otázky, a preto zaväzuje vnútroštátneho sudcu, ktorý otázku položil, pokiaľ ide o výklad práva Únie (rozsudok z 3. februára 1977, *Benedetti/Munari*, 52/76, Zb. s. 163). Na základe prednosti práva Únie (pozri vyhlásenie č. 17 o prednosti pripojeného k Zmluvy o fungovaní EÚ a čl. 7 ods. 2 ústavy) je vnútroštátny sudca povinný uplatňovať v celom rozsahu právo Únie a chrániť práva, ktoré toto právo priznáva jednotlivcom, a to aj tým, že neuplatní každé ustanovenie vnútroštátneho zákona, ktoré prípadne právu Spoločenstva odporuje, bez ohľadu na to, či je toto ustanovenie staršie alebo novšie ako ustanovenie Spoločenstva (rozsudok z 9. marca 1978, *Simmenthal*, 106/77, Zb. s. 629, bod 21). Vnútroštátny sudca najmä nesmie čakať na zrušenie vnútroštátneho zákona, ktorý je v rozpore s právom Spoločenstva, či už legislatívnou cestou, alebo akýmkoľvek iným ústavným postupom.

Formulácia použitá Súdny dvorom („zaväzuje vnútroštátneho sudcu“) neznamena, že rozsudok o výklade a *contrario* nezaväzuje ostatné súdy. Výklad normy alebo spôsobu výkladu takej normy, ktorá patrí do práva Únie, Súdny dvorom sa stáva súčasťou tejto normy, a je teda súčasťou práva Európskej únie, ktorého prednosť treba rešpektovať. Rozsudok o prejudiciálnej otázke má tak právnu silu záväzne interpretovanej veci. Súdny dvor vyjadruje túto zásadu v judikatúre týkajúcej sa časových účinkov rozsudkov.

Výklad pravidla práva Spoločenstva (teraz práva Únie), ktorý poskytne Súdny dvor pri výkone právomoci, ktorú mu zveruje čl. 234 Zmluvy o založení ES (teraz podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ), určuje a vykladá význam a pôsobnosť tohto pravidla tak, ako musí alebo malo byť chápané a uplatňované od okamihu nadobudnutia jeho účinnosti.

Z toho vyplýva, že takto vyložené pravidlo sudca môže a musí uplatňovať dokonca aj na právne vzťahy, ktoré vznikli a boli založené pred vyhlásením rozsudku, ktorým sa rozhoduje o návrhu na výklad, ak sú inak splnené podmienky umožňujúce predložiť príslušnému súdu spor, ktorý sa týka uplatnenia uvedeného pravidla (pozri k tomu rozsudok zo 4. mája 1999 - Sürül č. C-262/96, Zb. s. I-2685, bod 107).

Právny význam rozsudku Súdneho dvora č. C-240/09 pre preskúmané konania a rozhodnutia najvyššieho súdu

Z rozsudku Súdneho dvora z 8. marca 2011 č. C-240/09 vyplývajú tieto dva základné interpretačné závery:

1. Článok 9 ods. 3 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia schváleného v mene Európskeho spoločenstva rozhodnutím Rady č. 2005/370/ES zo 17. februára 2005 nemá priamy účinok v práve Únie;

2. Súdny dvor uložil najvyššiemu súdu, aby poskytol taký výklad procesného práva týkajúceho sa podmienok, ktoré je potrebné splniť na podanie správneho opravného prostriedku alebo žaloby, ktorý bude v čo najväčšej možnej miere v súlade tak s cieľmi čl. 9 ods. 3 tohto dohovoru, ako aj s cieľom účinnej súdnej ochrany práv poskytovaných právom Únie, aby mohla organizácia na ochranu životného prostredia, akou je L., napadnúť na súde rozhodnutie prijaté v rámci správneho konania, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom Únie v oblasti životného prostredia.

Z druhej časti rozsudku Súdneho dvora z 8. marca 2011 č. C-240/09 teda vyplýva, že najvyšší súd bol povinný vo všetkých veciach, v ktorých riešil výklad čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru, postupovať podľa princípov procesnej autonómie, ktorými sú princípy ekvivalencia a efektívnosti, tak ako to bolo vyjadrené v tejto druhej vete citovaného rozsudku Súdneho dvora.

Táto povinnosť teda znamená, že výklad čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru sa mal a musí najvyšším súdom vykonať tak, aby sa zadosťučinilo jeho nadpisu „Prístup

k spravodlivosti“ v súlade s postavením L., ktoré spĺňa pojem „členovia verejnosti“. Len tak možno zabezpečiť pre toto zoskupenie ochranu jeho práv, ktoré vyplývajú z práva Únie, ktorého súčasťou je aj Aarhuský dohovor.

Táto povinnosť je zdôraznená aj v čl. 47 v spojení s čl. 51 ods. 1 charty (pozri bod 36, 38 rozsudku Súdneho dvora z 8. marca 2011 č. C-240/09), podľa ktorého je pre každého, koho práva a slobody zaručené právom Únie boli porušené, zabezpečený účinný právny prostriedok nápravy a právo na spravodlivý proces.

Námietky najvyššieho súdu k rozsudku Súdneho dvora č. C-240/09 v preskúvaných konaniach a rozhodnutiach najvyššieho súdu

Najvyšší súd vo svojom vyjadrení vo veci samej už po vynesení rozsudku Súdneho dvora z 8. marca 2011 č. C-240/09 uviedol tieto tri základné námietky vo vzťahu k použitiu citovaného rozsudku Súdneho dvora v konaniach pred najvyšším súdom, ako aj ústavným súdom, a to:

1. druhá veta výrokovej časti tohto rozsudku je len odporúčaním;
2. taký rozsudok má účinky ex nunc;
3. na pripustenie možnosti sťažovateľovi podať opravný prostriedok alebo žalobu proti rozhodnutiam prijatým v rámci správneho konania by bol potrebný priamy účinok čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru.

Z už uvedených dôvodov vyplýva, že názor najvyššieho súdu, podľa ktorého druhá veta v rozsudku Súdneho dvora z 8. marca 2011 č. C-240/09 je len odporúčaním na výklad vnútroštátneho práva, je vecne nesprávny, lebo odporuje judikatúre Súdneho dvora.

Ako totiž vyplýva z bodu 51 rozsudku Súdneho dvora z 8. marca 2011 č. C-240/09: „Prináleží preto vnútroštátnemu súdu, aby poskytol taký výklad procesného práva týkajúceho sa podmienok, ktoré je potrebné splniť na podanie správneho opravného prostriedku alebo žaloby, ktorý v čo najväčšej možnej miere zohľadní ciele článku 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru, ako aj cieľ účinnej súdnej ochrany práv poskytovaných právom

Únie, aby mohla organizácia na ochranu životného prostredia, akou je zoskupenie V., napadnúť na súde rozhodnutie prijaté v rámci správneho konania, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom Únie v oblasti životného prostredia (pozri v tomto zmysle rozsudky z 13. marca 2007, Unibet, č. C 432/05, Zb. s. I 2271, bod 44, a Impact, už citovaný, bod 54).“

Nie je správny ani názor najvyššieho súdu, podľa ktorého citovaný rozsudok Súdneho dvora má účinky len ex nunc (rozsudok zo 4. mája 1999 - Sürül č. C-262/96, Zb. s. I-2685, bod 107).

A napokon treba uviesť, že práve z druhej vety rozsudku č. C-240/09 jasne vyplýva, že na priznanie oprávnenia sťažovateľovi podať opravný prostriedok alebo žalobu proti rozhodnutiam prijatým v rámci správneho konania nie je vôbec potrebný priamy účinok čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru, ale postačí uplatnenie princípov procesnej autonómie vymedzenej v judikatúre Súdneho dvora, ktoré jasne určujú limity výkladu vnútroštátneho práva pri ochrane práv vyplývajúcich z práva Únie.

Prístup sťažovateľa k spravodlivosti podľa čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru a jeho nezabezpečenie najvyšším súdom

Prístup k spravodlivosti podľa čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru patrí podľa názoru ústavného súdu do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 ods. 1 charty. Potvrďuje to aj bod 48 rozsudku Súdneho dvora z 8. marca 2011 č. C-240/09: „Nemožno si preto predstaviť, že by bez toho, aby sa narušila účinná ochrana práva Únie v oblasti životného prostredia, bol možný taký výklad ustanovení článku 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru, ktorý by spôsobil praktickú nemožnosť alebo veľkú obťažnosť výkonu práv zverených právom Únie.“

Najvyšší súd v konaniach a v rozsudkoch, o ktorých sa koná v tomto konaní o sťažnosti, nevykonal taký výklad vnútroštátneho procesného práva (§ 250 ods. 2 a § 250m

ods. 3 OSP upravujúcich predpoklady účasti v správnom súdnom konaní), ktorý by zodpovedal výroku rozsudku Súdneho dvora z 8. marca 2011 č. C-240/09. Taký výklad bol, ako to vyplýva z citovaného rozsudku Súdneho dvora, ústavnou a zákonnou povinnosťou najvyššieho súdu aj so zreteľom na to, že vnútroštátna právna úprava vykonáva právo Únie, a musí byť preto zodpovedajúcim spôsobom chránená aj na vnútroštátnej úrovni, čo predpokladalo správne použitie princípov procesnej autonómie, tak ako vyplývajú z judikatúry Súdneho dvora.

Táto povinnosť bola v čase rozhodovania najvyššieho súdu v preskúmvanej veci súčasťou zabezpečenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva podľa čl. 47 ods. 1 charty. Jej splnenie, či už prostredníctvom predloženia prejudiciálnej otázky podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ, alebo za použitia princípov procesnej autonómie, tak ako boli následne vymedzené v rozsudku Súdneho dvora z 8. marca 2011 č. C-240/09, bolo nevyhnutným predpokladom náležitého zabezpečenia základných práv sťažovateľa v tejto veci.

Ústavný súd v tejto spojitosti kvôli úplnosti dodáva, že najvyšší súd konal v preskúmvanej veci ako súd, ktorý bol povinný predložiť prejudiciálnu otázku podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ. O tom nevznikli v konaní pred ústavným súdom žiadne pochybnosti a tieto pochybnosti nezakladá ani to, že najvyšší súd bol takého názoru, že nemusel predložiť prejudiciálnu otázku.

Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd si túto povinnosť náležite neuvedomil, a preto ju nespĺnil tak, aby to viedlo k zabezpečeniu základných práv sťažovateľa v konaní pred ním.

Porušenie tejto povinnosti tak, ako to napokon vyplýva aj z rozsudku Súdneho dvora z 8. marca 2011 č. C-240/09, znamená súčasne aj to, že najvyšší súd porušil základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru, a preto ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 3 písm. c) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže zakázať pokračovanie v porušovaní základného práva alebo slobody.

Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

S prihliadnutím na skutočnosť, že ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v namietaných konaniach a jeho rozsudkami sp. zn. 3 Sžp 5/2009 z 11. júna 2009, sp. zn. 5 Sžp 27/2009 z 2. júna 2009, sp. zn. 5 Sžp 36/2009 z 2. júna 2009, sp. zn. 3 Sžp 14/2009 z 27. augusta 2009 a sp. zn. 3 Sžp 4/2009 zo 17. septembra 2009 z dôvodu nepredloženia prejudiciálnej otázky

Súdnemu dvoru, bolo potrebné zároveň zrušiť označené rozsudky a tiež veci vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku tohto nálezu).

Najvyšší súd bude po vrátení vecí na ďalšie konanie povinný opätovne rozhodnúť v súlade s výkladom práva EÚ podaným Súdnym dvorom v rozsudku č. C-240/09 z 8. marca 2011.

Z tohto všeobecne formulovaného záväzného právneho názoru ústavného súdu ďalej vyplýva, že najvyšší súd musí v ďalšom konaní a v novom rozhodnutí prijať výklad a použiť čl. 9 ods. 3 Aarhurského dohovoru tak, aby sa zadošťučinilo „prístupu k spravodlivosti“ v súlade s postavením sťažovateľa, ktoré spĺňa pojem „členovia verejnosti“. Len takým výkladom a takou aplikáciou čl. 9 ods. 3 Aarhurského dohovoru najvyšší súd zabezpečí pre sťažovateľa ochranu jeho práv, ktoré vyplývajú z práva Európskej únie, ktorého súčasťou je aj Aarhurský dohovor (čl. 47 ods. 1 v spojení s čl. 51 ods. 1 charty), a súčasne zaručiť aj reálny obsah základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia advokátkou JUDr. I. R., K. (bod 3 výroku tohto nálezu); sťažovateľ žiadal, aby mu ústavný súd priznal úhradu trov konania v sume 2 827,21 €.

Podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania zo svojho.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Z citovaných ustanovení § 36 zákona o ústavnom súde vyplýva, že sťažovateľ nemá obligatórny nárok na úhradu trov konania pred ústavným súdom, t. j. ústavný súd môže

úhradu trov konania účastníkovi konania úplne alebo sčasti priznať podľa svojho uváženia zohľadňujúc pritom konkrétne okolnosti daného prípadu.

V danom prípade bolo ústavnému súdu doručených päť sťažností, pričom v každej z nich bol sťažovateľ právne zastúpený tou istou advokátkou. Sťažovateľ vo veciach sťažností pôvodne vedených pod sp. zn. IV. ÚS 118/2010, sp. zn. IV. ÚS 119/2010, sp. zn. IV. ÚS 120/2010 a sp. zn. IV. ÚS 121/2010 žiadal o úhradu trov konania v sume 438,57 € za tri úkony uskutočnené v roku 2009 (prevzatie a príprava zastupovania, spísanie sťažnosti a podanie z 9. decembra 2009), vo veci sťažnosti pôvodne vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 122/2010 žiadal o úhradu trov konania v sume 292,38 € za dva úkony uskutočnené v roku 2009 (prevzatie a príprava zastupovania a spísanie sťažnosti), čo by pri piatich sťažnostiach podľa príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavovalo úhradu v sume 4-krát po 438,57 € a 1-krát 292,38 €, t. j. spolu 2 046,66 €.

Predmetné sťažnosti ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 118/2010-14 z 11. marca 2010 spojil na spoločné konanie, keďže sa týkali porovnateľných konaní pred najvyšším súdom a boli obsahovo v zásade totožné. Táto skutočnosť v podstatnej miere znížila podľa názoru ústavného súdu nároky tak na prípravu zastupovania, ako aj spísanie sťažností (identický obsah), čo ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o úhrade trov konania. Vychádzajúc z tejto skutočnosti, ako aj z oprávnenia priznať úhradu trov konania účastníkovi konania len sčasti, ústavný súd rozhodol o priznaní úhrady trov konania za úkony právnej služby uskutočnené v roku 2009 len v sume 442,29 €, t. j. v sume požadovanej úhrady v zásade len za jednu sťažnosť.

Sťažovateľ si uplatňuje zároveň úhradu trov konania v súlade s § 13 ods. 3 vyhlášky za úkony právnej služby uskutočnené v roku 2011, vyjadrenie z 23. marca 2011 a podanie zo 7. septembra 2011. Ústavný súd úhradu za tieto úkony právnej služby priznal, a preto celková úhrada trov konania spolu s paušálnou náhradou výdavkov predstavuje celkovú sumu 761,12 €. Ústavný súd priznal úhradu trov konania za 1 úkon právnej služby urobený

v roku 2011 v sume 157,09 € a za 1 úkon právnej služby urobený v roku 2012 v sume 161,74 €. Z uvedených dôvodov preto ústavný súd uložil najvyššiemu súdu povinnosť uhradiť sťažovateľovi trovy konania na účet jeho právnej zástupkyne v sume uvedenej v bode 3 výroku nálezu (761,12 €) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2012